

Alkoholfrågor

Sammanfattning

I betänkandet behandlas ca 140 motionsyrkanden rörande olika alkoholfrågor från de allmänna motionstiderna 2007 och 2008 samt ett motionsyrkande väckt med anledning av proposition 2007/08:110 En förnyad folkhälsopolitik. Med anledning av motioner om alkoholpolitikens inriktning uttalar ett enigt utskott att den svenska restriktiva alkoholpolitiken ligger fast och att Sverige också bör fortsätta att arbeta för en mer restriktiv syn på alkohol inom EU. Utskottet betonar vikten av att Sverige även fortsättningsvis behåller målsättningen att begränsa alkoholens skadeverkningar och verkar för att minska den totala alkoholkonsumtionen.

Samtliga motioner avstyrks, främst med hänvisning till Alkohollagsutredningens (S 2007:11) pågående arbete som beräknas avslutas den 28 februari 2009.

Ett antal motioner som antingen tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under mandatperioden eller som rör förhållanden där beslutanderätten inte ligger hos riksdagen behandlas förenklat.

I betänkandet finns 6 särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	7
Utskottets överväganden	8
Alkoholpolitikens inriktning m.m.	8
Detaljhandelsmonopolet	18
Alkoholfrågor i övrigt	19
Översyn av alkohollagen	22
Alkoholfrågor – motioner som bereds förenklat	27
Särskilda yttranden	28
1. Översyn av alkohollagen, punkt 7 (s)	28
2. Översyn av alkohollagen, punkt 7 (v)	28
3. Översyn av alkohollagen, punkt 7 (mp)	28
4. Motioner som bereds förenklat, punkt 8 (s)	29
5. Motioner som bereds förenklat, punkt 8 (v)	29
6. Motioner som bereds förenklat, punkt 8 (mp)	29
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	30
Motion väckt med anledning av proposition 2007/08:110	30
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007	30
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2008	36
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 8	44

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Alkoholpolitikens inriktning

Riksdagen avslår motionerna

2007/08:So20 av Ylva Johansson m.fl. (s) yrkande 5 i denna del,
 2007/08:So337 av Lennart Sacrédeus och Kjell Eldensjö (båda kd),
 2007/08:So364 av Eva-Lena Jansson (s) yrkande 2,
 2007/08:So397 av Jörgen Johansson och Staffan Danielsson (båda c),
 2007/08:So558 av Ylva Johansson m.fl. (s) yrkande 11,
 2008/09:Ju379 av Mona Sahlin m.fl. (s) yrkande 20,
 2008/09:So258 av Thomas Strand (s),
 2008/09:So272 av Agneta Lundberg och Susanne Eberstein (båda s) yrkande 2,
 2008/09:So317 av Anita Brodén och Christer Winbäck (båda fp) yrkande 6,
 2008/09:So336 av Eva-Lena Jansson (s) yrkande 2,
 2008/09:So396 av Solveig Hellquist (fp),
 2008/09:So470 av Jan Lindholm och Gunvor G Ericson (båda mp) yrkandena 3, 6 och 9,
 2008/09:So569 av Désirée Pethrus Engström (kd) yrkandena 2 och 6,
 2008/09:So575 av Ylva Johansson m.fl. (s) yrkandena 16 och 18 samt
 2008/09:So579 av Lennart Sacrédeus (kd) yrkande 1.

2. Kunskapscenter för alkohol- och narkotikarelaterade fosterskador

Riksdagen avslår motionerna

2008/09:So395 av Solveig Hellquist (fp) och
 2008/09:So571 av Mikael Oscarsson (kd).

3. Detaljhandelsmonopolet

Riksdagen avslår motionerna

2007/08:U353 av Kenneth G Forslund m.fl. (s) yrkande 18 i denna del,
 2007/08:So253 av Jan Ericson (m),
 2007/08:So415 av Maria Plass (m) yrkandena 1 och 2,
 2008/09:So332 av Maria Plass (m) yrkandena 1 och 2,
 2008/09:So423 av Anna Lilliehöök (m),
 2008/09:So470 av Jan Lindholm och Gunvor G Ericson (båda mp) yrkande 7,
 2008/09:So535 av Sofia Arkelsten (m) och
 2008/09:So537 av Mats G Nilsson (m) yrkande 2.

4. Langning

Riksdagen avslår motionerna

2007/08:So402 av Solveig Hellquist (fp) yrkande 9 och
2008/09:Ju379 av Mona Sahlin m.fl. (s) yrkande 76.

5. Hembränning för eget bruk

Riksdagen avslår motionerna

2007/08:So538 av Fredrik Schulte och Karl Sigfrid (båda m) och
2008/09:So247 av Fredrik Schulte (m).

6. Åldersgräns för inköp av alkohol

Riksdagen avslår motionerna

2007/08:So289 av Eliza Roszkowska Öberg (m),
2007/08:So356 av Mats G Nilsson och Sofia Arkelsten (båda m),
2007/08:So437 av Christian Holm och Lars Hjalmered (båda m),
2007/08:So536 av Fredrik Schulte (m),
2007/08:So545 av Oskar Öholm (m),
2008/09:So263 av Fredrik Schulte (m),
2008/09:So274 av Oskar Öholm (m),
2008/09:So288 av Lena Asplund (m) och
2008/09:So537 av Mats G Nilsson (m) yrkande 5.

7. Översyn av alkohollagen

Riksdagen avslår motionerna

2007/08:So202 av Helena Leander m.fl. (mp),
2007/08:So214 av Rolf Gunnarsson (m),
2007/08:So231 av Rolf K Nilsson och Eva Bengtson Skogsberg
(båda m) yrkandena 1 och 2,
2007/08:So236 av Mats G Nilsson (m),
2007/08:So242 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 1,
2007/08:So273 av Claes Västerteg och Jan Andersson (båda c),
2007/08:So309 av Börje Vestlund m.fl. (s),
2007/08:So352 av Per Bill m.fl. (m),
2007/08:So353 av Per Bill m.fl. (m),
2007/08:So354 av Per Bill m.fl. (m),
2007/08:So357 av Mats G Nilsson (m),
2007/08:So369 av Maria Plass (m) yrkandena 1 och 2,
2007/08:So372 av Mats Sander (m),
2007/08:So386 av Mikael Oscarsson (kd) yrkande 1,
2007/08:So391 av Hans Wallmark m.fl. (m),
2007/08:So404 av Oskar Öholm (m),
2007/08:So406 av Krister Örnfjäder (s),
2007/08:So461 av Per Bill m.fl. (m),
2007/08:So499 av Christer Nylander m.fl. (fp, m) yrkandena 1 och 2,
2007/08:So528 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa och Christina
Oskarsson (båda s),
2007/08:So532 av Jessica Polfjärd (m),

2007/08:So539 av Tomas Tobé och Patrik Forslund (båda m),
2007/08:So558 av Ylva Johansson m.fl. (s) yrkande 12,
2007/08:So583 av Anna Tenje (m),
2007/08:Ub498 av Mona Sahlin m.fl. (s) yrkande 20,
2008/09:So202 av Rolf Gunnarsson (m),
2008/09:So268 av Betty Malmberg (m),
2008/09:So289 av Jan Ericson (m) yrkande 2,
2008/09:So331 av Christian Holm och Oskar Öholm (båda m),
2008/09:So333 av Maria Plass (m) yrkandena 1 och 2,
2008/09:So342 av Tomas Tobé (m),
2008/09:So344 av Börje Vestlund m.fl. (s),
2008/09:So441 av Anna König Jerlmyr (m),
2008/09:So455 av Per Bill m.fl. (m),
2008/09:So456 av Per Bill m.fl. (m),
2008/09:So457 av Per Bill m.fl. (m),
2008/09:So458 av Per Bill m.fl. (m),
2008/09:So464 av Egon Frid och Elina Linna (båda v) yrkandena 1–6,
2008/09:So489 av Johan Linander (c) yrkandena 1 och 2,
2008/09:So496 av Margareta Cederfelt och Walburga Habsburg Douglas (båda m),
2008/09:So522 av Cecilia Wigström i Göteborg (fp) yrkandena 1 och 3–6,
2008/09:So537 av Mats G Nilsson (m) yrkandena 3 och 4,
2008/09:So561 av Kent Härstedt m.fl. (s) yrkandena 2 och 4,
2008/09:So575 av Ylva Johansson m.fl. (s) yrkande 17,
2008/09:So585 av Betty Malmberg och Gunnar Axén (båda m),
2008/09:MJ485 av Cecilia Widegren (m) yrkande 2 och
2008/09:MJ505 av Anna Tenje (m) yrkande 2.

8. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 16 december 2008

På socialutskottets vägnar

Kenneth Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kenneth Johansson (c), Ylva Johansson (s), Cecilia Widegren (m), Magdalena Andersson (m), Christer Engelhardt (s), Marianne Kierkemann (m), Lars U Granberg (s), Tobias Krantz (fp), Marina Pettersson (s), Jan R Andersson (m), Lennart Axelsson (s), Chatrine Pålsson Ahlgren (kd), Margareta B Kjellin (m), Elina Linna (v), Catharina Bråkenhielm (s), Lars-Ivar Ericson (c) och Gunvor G Ericson (mp).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlas ca 140 motionsyrkanden rörande olika alkoholfrågor från de allmänna motionstiderna 2007 och 2008 samt ett enstaka motionsyrkande väckt med anledning av proposition 2007/08:110 En förnyad folkhälsopolitik. Av dessa bereds 30 förenklat eftersom de antingen rör frågor som tidigare behandlats av utskottet under valperioden eller rör frågor där beslutanderätten inte ligger hos riksdagen. Dessa motioner återfinns i bilaga 2.

Utskottets överväganden

Alkoholpolitikens inriktning m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om alkoholpolitikens inriktning och inrättande av ett kunskapscenter för alkohol- och narkotikarelaterade fosterskador.

Motioner

Alkoholpolitikens inriktning

I motion 2007/08:So20 av Ylva Johansson m.fl. (s) yrkande 5 delvis begärs ett tillkännagivande om insatser mot alkohol. Motionärerna anför att när det gäller en restriktiv alkoholpolitik är det bl.a. viktigt att detaljhandelsmonopolet försvaras, att en effektiv ålderskontroll sker vid försäljning och servering av alkohol, att alkohollagning beivras, att svensk alkoholskatt betalas vid näthandel och att Sverige fortsätter att arbeta för minimiskatter på alkohol inom EU samt minskade införselkvoter på alkohol. Yrkanden om en restriktiv alkoholpolitik som överensstämmer med det ovan beskrivna framförs även i motionerna 2007/08:So558 av Ylva Johansson m.fl. (s) yrkande 11 och So575 av Ylva Johansson m.fl. (s) yrkande 16.

I motion Ju379 av Mona Sahlin m.fl. (s) yrkande 20 begärs ett tillkännagivande om ungdomars tillgång till alkohol. Motionärerna anför att det krävs insatser mot ungdomars användande av alkohol och föreslår att en nationell handlingsplan för minskat alkoholbruk bland ungdomar utarbetas. Även i motion So575 (s) yrkande 18 begärs ett tillkännagivande om en nationell handlingsplan för minskat alkoholbruk bland ungdomar. Motionärerna anser att behovet av förändringar i lagstiftningen bör prövas samtidigt som det utarbetas förslag när det gäller arbete med attityder.

I motion So258 av Thomas Strand (s) begärs ett tillkännagivande om en mer restriktiv alkoholpolitik. Motionären anser att tillgängligheten till alkohol måste minskas, att det förebyggande arbetet bör stärkas och att reglerna för alkoholreklam bör skärpas.

I motion 2007/08:So364 av Eva-Lena Jansson (s) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om en kampanj för sänkt alkoholkonsumtion. I motion So336 yrkande 2 av samma motionär begärs ett tillkännagivande om en kampanj och ett aktivt folkhälsoarbete för sänkt alkoholkonsumtion.

I motion So470 av Jan Lindholm och Gunvor G Ericson (mp) yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att kraftfulla insatser för att minska alkoholens skadeverkningar ger större intäkter än kostnader för samhället. Motionärerna anser att det är önskvärt att regeringen tar initiativ till en studie som följer frågan och samlar in en sådan kunskap att det blir möjligt att redovisa effekterna för samhällets totala ekonomi av den förändring i alkoholbeteende som en restriktivare alkoholpolitik troligen leder till. I yrkande 6 efterfrågas en uppföljning av de totala samhällsekonomiska effekterna av de åtgärder för att begränsa alkoholkonsumtionen som föreslås i motionen. I yrkande 9 begärs ett tillkännagivande om förebyggande arbete. Motionärerna framhåller vikten av frivilligorganisationernas arbete. Ett samarbete med de ideella krafter som finns i samhället är därför angeläget.

I motion 2007/08:So397 av Jörgen Johansson och Staffan Danielsson (c) begärs ett tillkännagivande om behovet av att skyndsamt göra en helhetsbelysning i syfte att se över dagens alkoholpolitik. Motionärerna pekar på att Sveriges avsevärt mycket högre priser på alkoholdrycker än omvärldens gör att väldiga mängder av framför allt öl väller in i landet i oordnade former och försäljs i likaledes oordnade former. En allvarlig fråga som sällan diskuteras är vidare uppbyggnaden av kriminella nätverk utifrån smuggelspriten. Målgruppen för dessa nätverk är barn och ungdomar i främst Syd- och Mellansverige.

I motion 2007/08:337 av Lennart Sacrédeus och Kjell Eldensjö (kd) begärs ett tillkännagivande om att under Sveriges EU-ordförandeskap 2009 särskilt lyfta fram alkoholfrågan inom området folkhälsopolitik.

I motion So317 av Anita Brodén och Christer Winbäck (fp) yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om nödvändigheten av att bryta många ungas alkoholberoende.

I motion So569 av Désirée Pethrus Engström (kd) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att information om alkoholens skadeverkningar bör öka i samhället.

I motion So272 av Agneta Lundberg och Susanne Eberstein (s) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om vikten av aktiva insatser för att medvetandegöra männen om alkoholens skadeverkningar och därigenom öka antalet barn som växer upp i en alkoholfri miljö.

I motion So396 av Solveig Hellquist (fp) begärs ett tillkännagivande om en kartläggning av antalet barn som föds med alkoholskador.

I motion So569 av Désirée Pethrus Engström (kd) yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om särskilda insatser på kvinnomottagningar samt på barn- och ungdomsmottagningar för att förebygga alkoholmissbruk.

I motion So579 av Lennart Sacrédeus (kd) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om familjens betydelse för att skydda barn från alkoholen.

Kunskapscenter för alkohol- och narkotikarelaterade fosterskador

I motion So395 av Solveig Hellquist (fp) begärs ett tillkännagivande om att ett nationellt kunskapscentrum för barn med alkohol- och narkotikarelaterade fosterskador bör skapas. Ett yrkande av denna innebörd framförs även i motion So571 av Mikael Oscarsson (kd).

Bakgrund

Under våren 2006 antog riksdagen en ny nationell handlingsplan för att förebygga alkoholskador (prop. 2005/06:30, bet. 2005/06:SoU12, rskr. 2005/06:157). Syftet med handlingsplanen är att ange inriktningen för hur en förstärkning av samhällets insatser under åren 2006–2010 ska genomföras samt för hur insatserna ska följas upp. Enligt handlingsplanen är det övergripande målet för Sveriges alkoholpolitik att främja folkhälsan genom att minska alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar. Målet ska nås genom insatser för att minska den totala alkoholkonsumtionen och genom åtgärder mot skadligt dryckesbeteende, med hänsyn tagen till skillnader i livsvillkor och behov mellan flickor och kvinnor, pojkar och män.

Särskilt prioriterade delmål ska vara att

- åstadkomma en alkoholfri uppväxt,
- skjuta upp alkoholdebuten,
- minska berusningsdrickandet,
- åstadkomma fler alkoholfria miljöer,
- bekämpa den illegala alkoholhanteringen,
- ingen alkohol ska förekomma i trafiken, i arbetslivet eller under graviditeten.

Av handlingsplanen framgår vidare följande.

Fortsatta insatser behövs för att bryta den negativa utvecklingen på alkoholområdet. Insatser krävs bl.a. när det gäller att stärka det förebyggande arbetet, samarbetet och den politiska prioriteringen av det förebyggande arbetet på lokal och regional nivå. Vidare krävs insatser för att utveckla preventionsmetoder för barn, ungdom och unga vuxna och andra riskgrupper, exempelvis barn till föräldrar med missbruksproblem och riskgrupper inom hälso- och sjukvården samt inom företagshälsovården. Även metoder för att utveckla vården behöver utarbetas.

Vidare krävs förstärkta insatser för att begränsa tillgängligheten och effektivisera insatserna för tillsyn och ansvarsfull alkoholservering, främja punktnytkerhet, kunskapsutveckling, kompetens- och metodutveckling, för att följa alkoholutvecklingen och samhällets insatser samt för att öka det internationella samarbetet. Slutligen krävs insatser för informations- och opinionsskapande arbete.

Motionsyrkanden rörande alkoholpolitikens inriktning behandlades senast av utskottet i det av riksdagen godkända betänkandet 2006/07:SoU5 Alkoholfrågor. I sin bedömning anförde utskottet bl.a. följande (s. 18 f. res. v respektive mp):

Sverige bedriver sedan lång tid tillbaka en restriktiv alkoholpolitik för att begränsa alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar. Utskottet vill betona vikten av att Sverige även fortsättningsvis behåller målsättningen att begränsa alkoholens skadeverkningar och verkar för att minska den totala alkoholkonsumtionen. Att minska alkoholkonsumtionen är angeläget, inte minst eftersom den ofta bidrar till våldsbrott och övergrepp. En minskad alkoholkonsumtion förbättrar vidare folkhälsan och minskar många sociala problem. Sverige bör också arbeta för en mer restriktiv syn på alkohol inom EU.

Utskottet välkomnar att det inom EU nu antagits en alkoholstrategi för att minska de alkoholrelaterade skadorna. Strategin har fem prioriterade områden: skydda ungdomar, barn och foster, minska skador och dödsfall till följd av alkoholrelaterade trafikolyckor, förebygga alkoholrelaterade skador bland vuxna och minska negativa effekter på arbetsplatser, informera, utbilda och höja medvetenheten om effekterna av skadlig alkoholkonsumtion och lämpliga konsumtionsmönster samt utveckla, stödja och upprätthålla gemensamma former för uppgifter om alkoholkonsumtion. Att kommissionen föreslår att ett forum för alkohol och hälsa inrättas för att stödja medlemsstaterna i genomförandet av strategin är också värdefullt. Sverige bör inom detta forum verka för att stärka folkhälsoperspektivet på alkoholfrågan. På sikt bör Sverige även verka för att totalkonsumtionsmodellen får ökad tyngd i EU-samarbetet. Förutom vad som föreslås i strategin behövs det åtgärder inom många politikområden. Det gäller t.ex. konsumentskydd, marknadsföring, skattefrågor och andra frågor som rör den inre marknaden.

Genom att skapa starka allianser med likasinnade länder kan Sverige på sikt flytta fram positionerna och få gehör för uppfattningen att en hög alkoholkonsumtion generellt skadar folkhälsan. I detta sammanhang bör lyftas fram att Sverige sedan 2004 har en överenskommelse med de övriga nordiska länderna om att tillsammans verka för en generell höjning av alkoholskatterna inom EU och en halvering av de s.k. indikativa nivåerna och att dessa bör anses som maximigräns för privat införsel. Den alltsedan Sveriges EU-inträde i mitten av 1990-talet stigande alkoholkonsumtionen avbröts 2005 då en minskning registrerades. Utskottet anser detta trendbrott positivt och noterar med tillfredsställelse att aktuell statistik från Sorad (Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning vid Stockholms universitet) visar att alkoholkonsumtionen i Sverige fortsatte att sjunka även under 2006. Enligt denna statistik för perioden januari t.o.m. september 2006 sjönk totalkonsumtionen med 3 % i jämförelse med motsvarande period år 2005. Vidare ökade Systembolaget sin försäljning med 6 % samtidigt som resandeförseln minskade med 20 %. Enligt den nationella handlingsplanen för att förebygga alkoholskador är ett av de särskilt prioriterade delmålen att åstadkomma en alkoholfri uppväxt. Utskottet noterar att även alkoholstrategin inom EU prioriterar skyddet av bl.a. ungdomar och barn. Utskottet anser det även väsentligt att arbetet med att genomföra den nationella handlingsplanen fortsätter med oförminskad kraft och ser därför positivt på att Statens folkhälsoinstitut har ett fortsatt huvudansvar att följa upp målen i denna. Utskottet vill även i

linje med vad som anförs i handlingsplanen framhålla vikten av att stärka det förebyggande arbetet, samarbetet och den politiska prioriteringen av det förebyggande arbetet på lokal och regional nivå.

Finansminister Anders Borg har i en interpellationsdebatt den 18 december 2007 om nationell lagstiftning angående införselkvoter för alkohol (interpellation 2007/08:236 av Egon Frid [v]) anfört bl.a. följande:

Enligt de regler som gäller inom EU har en privatperson rätt att ta med sig alkoholdrycker, för eget bruk, från en annan medlemsstat utan att någon ytterligare skatt ska tas ut i hemlandet. Om alkoholen tas in för kommersiella ändamål ska däremot punktskatt alltid, oavsett mängd alkohol, betalas i hemlandet. Det innebär till exempel att skatt ska betalas om alkoholen säljs vidare till vänner eller grannar. Medlemsstaterna får använda sig av indikativa nivåer för att bedöma om alkoholen är avsedd för kommersiella eller privata ändamål. Reglerna om dessa nivåer finns i ett EG-direktiv på skatteområdet. För att Sverige ska kunna få ett nytt undantag från EU-reglerna om privat införsel av alkohol krävs att EU-kommissionen lägger fram ett direktivändringsförslag. Det krävs dessutom att medlemsstaterna enhälligt beslutar om ett sådant undantag. Att kommissionen skulle lägga fram ett sådant förslag bedömer jag tyvärr inte som realistiskt.

Det betyder emellertid inte att vi ska vara passiva i denna fråga. För Sverige är gränshandeln och den stora resandeförseln av alkohol en mycket angelägen fråga. Vi arbetar därför på att försöka skapa allianser och utveckla ett strategiskt samarbete med andra länder där gränshandel innebär problem. För att få gehör inom EU är det emellertid viktigt att först intensifiera insatserna på hemmaplan för att minska införseln och bekämpa den illegala vidareförsäljningen av alkohol.

Finansminister Anders Borg har den 26 november 2008 i ett skriftligt svar på dels en fråga om sänkning av införselkvoterna för alkohol (fr. 2008/09: 284), dels EU-parlamentets beslut om sänkta införselkvoter (fr. 2008/09: 288) anfört följande:

Christer Engelhardt har frågat mig vilka åtgärder jag tänker vidta för att få till stånd en sänkning av införselkvoterna för alkoholvaror.

Laila Bjurling har frågat om jag, för det fall ministerrådet inte kan enas om en sänkt införselkvot, avser att driva kravet på att medlemsstaterna enskilt ska kunna fastställa införselkvoter för alkohol och andra varor som menligt påverkar folkhälsan.

Inledningsvis vill jag understryka att frågan om de indikativa nivåerna för privat införsel av framför allt alkoholvaror är en viktig fråga för mig. De indikativa nivåerna för alkohol- och tobaksvaror regleras i cirkulationsdirektivet. Cirkulationsdirektivet har varit föremål för översyn inom EU och ett rådsbeslut om ändring av direktivet väntas inom de närmaste månaderna. Sverige har i detta arbete vid flera tillfällen framfört att de indikativa nivåerna för alkohol borde vara lägre. För att få en ändring av de indikativa nivåerna krävs att medlemsstaterna enhälligt beslutar om detta, vilket inte har varit möjligt. Diskussionerna har lett till att dagens indikativa nivåer kvarstår oförändrade i det förslag som rådet ska ta ställning till. Vi arbetar dock vidare med denna fråga genom att söka allianser och utveckla samarbete med andra länder där gränshandeln innebär stora problem.

I budgetpropositionen för 2009 (prop. 2008/09:1, utgiftsområde 9) anför regeringen följande när det gäller bl.a. alkohol (s.78):

Alkoholkonsumtionen ligger på en historiskt sett hög nivå. Att minska alkoholkonsumtionen och motverka skadligt dryckesbeteende är angeläget då det motverkar våldsbrott och övergrepp samt förbättrar folkhälsan och minskar många sociala problem.

Sverige arbetar för en mer restriktiv syn på alkohol inom Europeiska unionen och verkar för ett ökat internationellt samarbete på alkoholområdet. Under 2009 väntas en utvärdering av EU:s alkoholstrategi som antogs 2006. Alkoholfrågan kommer därför att aktualiseras under Sveriges ordförandeskap hösten 2009. Målsättningen är att utveckla EU:s alkoholstrategi och ytterligare stärka folkhälsoperspektivet på alkoholfrågorna. Sverige kommer även att stå som värdland för WHO:s första globala konferens om alkohol hösten 2009 för att på så sätt stödja WHO:s arbete att ta fram en global alkoholstrategi.

Sorad (Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning vid Stockholms universitet) har publicerat statistikrapporten Den totala alkoholkonsumtionen i Sverige under 2007 - En preliminär skattning av registrerad och oregistrerad alkohol. Rapporten visar att den totala alkoholkonsumtionen i Sverige under 2007 var oförändrad i förhållande till 2006, 9,8 liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre. Enligt denna statistik ökade Systembolaget sin försäljning med 5 % samtidigt som resandeförseln minskade med 3 %.

I betänkande 2006/07:SoU5 behandlade utskottet senast motioner rörande informationsinsatser m.m. I sin bedömning anförde utskottet bl.a. följande (s. 20, res. v):

En alkoholfri uppväxt är ett av alkoholpolitikens prioriterade delmål. När det gäller det alkoholförebyggande arbetet anser utskottet att detta bör vara målgruppsinriktat och innehålla särskilda stödinsatser för riskgrupper och individer med riskbeteende. Arbetet kan även drivas i form av kampanjer. Enligt utskottets mening är barn och ungdomar en av de viktigaste målgrupperna i det förebyggande arbetet. När det gäller denna grupp är information en bland flera åtgärder som kan vara verkningsfull. Att det alkoholförebyggande arbetet inriktas på kvinnor, och då även äldre kvinnor, är viktigt då den alkoholrelaterade sjukligheten har ökat bland äldre kvinnor.

I budgetpropositionen för 2009 (prop. 2008/09:1; utgiftsområde 9) (s. 67) skriver regeringen att kommunala samordnare nu finns i ca 250 kommuner. I varje län finns länssamordnare. Det förebyggande arbetet i kommunerna bedrivs nu mer samordnat och insatserna baseras i allt större utsträckning på effektiva, vetenskapligt utprovade metoder. Många kommuner kan också redovisa positiva resultat, främst att konsumtionen och berusningsdrickandet minskat bland ungdomar, att tillgången på alkohol begränsats och att föräldrar langar mindre och inte i lika stor utsträckning bjuder sina barn på alkohol hemma.

Av regleringsbrevet för Socialstyrelsen för 2008 framgår att Socialstyrelsen har fått i uppdrag att vidareutveckla sitt arbete för att uppnå målen i de nationella alkohol- och narkotikahandlingsplanerna. Enligt uppdraget

ska Socialstyrelsen ta till vara den kunskap och erfarenhet som erhållits genom det arbete som bedrivits av Mobilisering mot narkotika och Alkoholkommittén vad gäller kompetens- och metodutveckling och former för samverkan för att främja utvecklingen mot en kunskapsbaserad missbruks- och beroendevård med samordnade insatser utifrån individens behov.

Av regleringsbrevet för 2008 för Statens folkhälsoinstitut (FHI) framgår att institutet ska vidareutveckla sitt arbete för att uppnå målen i de nationella alkohol- och narkotikahandlingsplanerna (prop. 2005/06:30). I detta uppdrag ingår att FHI ska, inom sitt ansvarsområde, ta till vara den kunskap och erfarenhet som erhållits av såväl myndigheten själv som av andra aktörer i samhället vad gäller kompetens- och metodutveckling samt former för samverkan för att utveckla insatserna på alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobaksområdena. I detta arbete ska FHI samverka med berörda myndigheter och organisationer för att uppnå såväl effektivare resursanvändning som ökad kvalitet i arbetet.

Alkoholhjälpen www.alkoholhjalpen.se är en webbplats som utvecklades under 2007 på uppdrag av Alkoholkommittén. Webbplatsen drivs sedan januari 2008 av Statens folkhälsoinstitut. Alkoholhjälpen är en självhjälpsinriktad webbplats med två delar. En del vänder sig till den som någon gång har funderat på om han eller hon dricker för mycket, och en del vänder sig till den som oroar sig för någon annans drickande.

Från Regeringskansliet har inhämtats att Sverige avser att lyfta fram alkoholrelaterade fosterskador som en av fyra prioriterade frågor på alkoholområdet under det svenska ordförandeskapet andra halvåret 2009. De övriga frågorna är marknadsföring och reklam, hur köpkraft och pris påverkar alkoholkonsumtion och skador samt alkohol och äldre. Alkoholfrågan kommer vidare att tas upp som en särskild punkt under det informella EPSCOmötet den 6–7 juli, på ett expertmöte om alkohol inom ramen för ordförandeskapsprogrammet och dessutom under ministermötet i december där rådslutsatser om hur man kan gå vidare med EU:s alkoholstrategi förhoppningsvis kan komma att antas.

Utskottet behandlade senast motioner om alkoholrelaterade fosterskador och inrättande av ett nationellt kunskapscentrum för alkohol- och narkotikarelaterade fosterskador i betänkande 2005/06:SoU5. Utskottet anförde följande i sin bedömning (s. 32 f. res. fp, kd respektive kd):

Några motioner tar upp frågor om missbruk och graviditet samt de skador foster riskerar att utsättas för via moderns missbruk. Utskottet vidhåller sin inställning att det är ytterst angeläget att informera om riskerna med att bruka alkohol och andra droger under graviditeten. För blivande mödrar med dokumenterade alkohol- eller drogproblem behövs konkreta stödjande insatser. Mot bakgrund av bl.a. det arbete som initierats genom Alkoholkommittén och Familjemedicinska institutet görs viktiga insatser på detta område. Motion – – – får anses i huvudsak tillgodosedd med det anförda.

Utskottet är inte berett att ställa sig bakom en begäran om att inrätta ett kunskapscenter för alkohol- och narkotikarelaterade fosterskador, varför motionerna – – – avslås.

I Socialstyrelsens rapport En utvärdering av alkoholförebyggande insatser inom hälso- och sjukvården 2006–2007 lämnas en beskrivning av det nationella riskbruksprojektet inom Statens folkhälsoinstitut. Projektets uppgift är att på nationell nivå stödja arbetet med att bygga upp kompetens på alkoholområdet för olika yrkesgrupper inom primärvården och företagshälsovården. I rapporten anförs bl.a. följande:

Det nationella riskbruksprojektets arbete har haft följande utgångspunkter: 1. Insatserna som stöds ska fokusera på att stärka människors förutsättningar att själva fatta beslut om hälsosamma alkoholvanor. 2. Projektet skulle utgå från vårdens vardagssituationer. 3. Projektet skulle samspela med de olika yrkesgrupperna inom hälso- och sjukvården. 4. Det nationella riskbruksprojektet skulle arbeta i nära samverkan med landstingen och arbetslivet. Det var också viktigt att inte överta landstingens ansvar. Projektets roll och verksamhet har främst inriktats mot att stödja professionell och regional utveckling genom att

- skapa en nationell arena
- utbilda utbildare
- skapa nätverk
- sprida kunskap

Delprojektet mödrahälsovård ska stödja och utveckla barnmorskornas alkoholförebyggande arbete. Gravida kvinnor och kvinnor som planerar graviditet bör uppmärksammas särskilt.

Syftet med delprojektet sjuksköterskor inom barnhälsovården är att stödja och utveckla det alkoholförebyggande arbete som sjuksköterskorna gör på barnavårdscentralerna så att de känner sig bekväma med att ta upp frågor om alkoholvanor i mötet med föräldrar. Målet är att föräldrar ska tänka igenom hur deras alkoholvanor påverkar barnen, och att de föräldrar vars alkoholkonsumtion påverkar barnen negativt ska minska sin alkoholkonsumtion.

Regeringen beslutade i september 2007 att inleda en dialog om hur relationerna mellan staten och den ideella sektorn kan utvecklas. Processen har letts gemensamt av Integrations- och jämställdhetsdepartementet och Socialdepartementet. Dialogen har skett genom enskilda möten med aktörer för den del av den ideella sektorn som är verksam inom det sociala området och har resulterat i att regeringen den 23 oktober 2008 beslutade om en överenskommelse mellan regeringen, idéburna organisationer inom det sociala området och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). De tre parterna har enats om ett antal principer som ska utveckla relationerna och tydliggöra rollerna parterna emellan.

Av regleringsbrevet för Tullverket för budgetåret 2008 framgår att ett av målen under verksamhetsgrenen brottsbekämpning är att ge hög prioritet åt att förhindra storskalig eller frekvent illegal införsel av alkohol. Enligt målet ska Tullverket bidra till att minska antalet kriminella nätverk som ägnar sig åt bl.a. alkoholsmuggling.

Utskottets ställningstagande

Sverige bedriver sedan lång tid tillbaka en restriktiv alkoholpolitik för att begränsa alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar. Utskottet vill betona vikten av att Sverige även fortsättningsvis behåller målsättningen att begränsa alkoholens skadeverkningar och verkar för att minska den totala alkoholkonsumtionen. Att minska totalalkoholkonsumtionen är angeläget, inte minst eftersom alkoholkonsumtion ofta bidrar till våldsbrott och övergrepp. En minskad alkoholkonsumtion förbättrar vidare folkhälsan och minskar många sociala problem. Den svenska restriktiva alkoholpolitiken ligger således fast, och Sverige bör också fortsatt arbeta för en mer restriktiv syn på alkohol inom EU.

Utskottet noterar att den översyn av alkohollagen som för närvarande genomförs (dir. 2007:127) har en restriktiv alkoholpolitik till skydd för folkhälsan som utgångspunkt.

Den inom EU 2006 antagna alkoholstrategin för att minska de alkoholrelaterade skadorna kommer att ses över under 2009. Utskottet välkomnar detta och noterar att detta troligen kommer att ske under Sveriges ordförandeskap hösten 2009. Att Sverige även i övrigt avser att behandla ett flertal olika alkoholfrågor under ordförandeskapet är mycket värdefullt.

Genom att skapa starka allianser med likasinnade länder kan Sverige på sikt flytta fram positionerna och få gehör för uppfattningen att en hög alkoholkonsumtion generellt skadar folkhälsan. När det gäller frågan om införsel av alkohol ser utskottet positivt på det arbete som Sverige bedriver inom EU för att söka allianser och utveckla samarbete med andra länder där gränshandeln innebär stora problem. Vidare förutsätter utskottet att den svenska linjen fortsatt kommer att vara att arbeta för en höjning av minimiskatter på alkohol och en sänkning av de indikativa nivåerna för införsel av alkohol. I detta sammanhang vill utskottet även peka på att EG-domstolen i det s.k. Joustramålet, C-5/05, funnit att det endast är varor som privatpersoner har förvärvat för eget bruk och själva transporterat som är befriade från punktskatt i importmedlemsstaten. Skatt för alkohol som köps genom näthandel ska således erläggas i Sverige.

Riksdagen antog under våren 2006 en nationell handlingsplan för att förebygga alkoholskador. Det övergripande målet, att främja folkhälsan genom att minska alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar, ska nås genom insatser för att minska den totala alkoholkonsumtionen och genom åtgärder mot skadligt dryckesbeteende, med hänsyn tagen till skillnader i livsvillkor och behov mellan flickor och kvinnor, pojkar och män. Särskilt prioriterade delmål är enligt handlingsplanen att åstadkomma en alkoholfri uppväxt, att skjuta upp alkoholdebuten, att minska berusningsdrickandet, att åstadkomma fler alkoholfria miljöer, att bekämpa den illegala alkoholhanteringen och att ingen alkohol ska förekomma i trafiken, i arbetslivet eller under graviditeten.

Utskottet vidhåller att det är viktigt att arbetet med att genomföra planen fortsätter med oförminskad kraft. Utskottet vill inom ramen för detta arbete särskilt betona vikten av ett kraftfullt nationellt arbete för att minska alkoholkonsumtionen bland unga.

Såväl Socialstyrelsen som Statens folkhälsoinstitut har viktiga uppgifter när det gäller att vidareutveckla arbetet med att uppnå målen för planen. Att Socialstyrelsen i detta sammanhang fått i uppdrag att ta till vara den kunskap och erfarenhet som Alkoholkommitténs och Mobilisering mot narkotikas arbete givit, vad gäller bl.a. kompetens och metodutveckling, ser utskottet som mycket värdefullt. Utskottet har erfarit att kommunernas förebyggande arbete nu bedrivs mer samordnat och att insatserna i allt högre utsträckning baseras på effektiva vetenskapligt utprovade metoder. Utskottet, som noterar att Alkohollagsutredningen utreder frågan om hur ålderskontrollen ska bli bättre vid försäljning av folköl, vill framhålla betydelsen av en effektiv ålderskontroll vid försäljning och servering av alkohol i alla sammanhang.

När det gäller det alkoholförebyggande arbetet vidhåller utskottet att detta bör vara målgruppsinriktat och innehålla särskilda stödinsatser för riskgrupper och individer med riskbeteende. Arbetet kan bedrivas i form av en nationell handlingsplan och i form av kampanjer.

En alkoholfri uppväxt är ett av alkoholpolitikens prioriterade delmål. Ett annat är att ingen alkohol ska förekomma under graviditeten. Vidare prioriterar även alkoholstrategin inom EU skyddet av bl.a. ungdomar och barn. Utskottet anser därför att det är angeläget med information om riskerna med alkoholbruk såväl under graviditeten som under barns uppväxt. Utskottet noterar vidare att Sverige under ordförandeskapet 2009 avser att behandla problematiken med alkoholrelaterade fosterskador. Vad som tas upp i motionerna 2007/08:So20 (s) yrkande 5 i denna del, 2007/08:So337 (kd), 2007/08:So364 (s) yrkande 2, 2007/08:So397 (c), 2007/08:So558 (s) yrkande 11, Ju379 (s) yrkande 20, So258 (s), So272 (s) yrkande 2, So317 (fp) yrkande 6, So336 (s) yrkande 2, So396 (fp), So470 (mp) yrkandena 3, 6 och 9, So569 (kd) yrkandena 2 och 6 och So575 (s) yrkandena 16 och 18 samt So579 (kd) yrkande 1 ligger i linje med den politik som förs och kommer att föras såväl nationellt som internationellt på alkoholområdet. Motionerna som får anses delvis tillgodosedda med det anförda avstyrks.

Utskottet är inte berett att ställa sig bakom yrkandena om att inrätta ett nationellt kunskapscenter för barn med alkohol- och narkotikarelaterade fosterskador. Motionerna So395 (fp) och So571 (kd) avstyrks därför.

Detaljhandelsmonopolet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om bibehållande av respektive möjligheter till undantag från detaljhandelsmonopolet.

Motioner

I motion 2007/08:U353 av Kenneth G Forslund m.fl. (s) yrkande 18 delvis begärs ett tillkännagivande om institutionella monopol. Motionärerna anför att Systembolaget är ett svenskt institutionellt monopol som har en mycket viktig och speciell roll att fylla för att upprätthålla en samhällelig funktion och kvalitet. Sverige måste därför inom EU vara uppmärksam på hur olika nya regler kan påverka förutsättningarna för dessa monopol.

I motion So470 av Jan Lindholm och Gunvor G Ericson (mp) yrkande 7 begärs ett tillkännagivande om Systembolagets framtida roll. Motionärerna anför att det är värdefullt att riksdagen uttalar sitt odelade stöd för den modell Sverige har med Systembolaget som en värdefull aktör på marknaden.

I motion 2007/08:So415 av Maria Plass (m) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att tillåta beställning och frakt av vin direkt från en svensk vingård till konsument. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att tillåta att vin fraktas direkt från en svensk vingård till konsument med posten. Yrkanden med samma innebörd framförs av samma motionär i motion So332 yrkandena 1 och 2.

I motion So535 av Sofia Arkelsten (m) begärs ett tillkännagivande om att det svenska försäljningsmonopolet för alkohol bör ses över i syfte att minska negativa miljöeffekter. Motionären pekar på att resebranschens tax-freeförsäljning, som är ett sätt att kringgå försäljningsmonopolet, kan innebära att alkohol som säljs både genom förbeställning och på planet transporteras minst lika långt som resenären själv.

I motion 2007/08:So253 av Jan Ericson (m) begärs ett tillkännagivande om att försäljning av öl och vin bör tillåtas i licensierade livsmedelsbutiker. Yrkanden med denna innebörd framförs även i motionerna So423 av Anna Lilliehöök (m) och So537 av Mats G Nilsson (m) yrkande 2.

Gällande rätt m.m.

Enligt 5 kap. 1 § alkohollagen ska det för detaljhandel med spritdrycker, vin och starköl finnas ett särskilt för ändamålet bildat aktiebolag (detaljhandelsbolaget) som staten äger. Av 5 kap. 2 § framgår att endast detaljhandelsbolaget får bedriva detaljhandel med spritdrycker, vin och starköl.

I betänkande 2006/07:SoU5 behandlades senast ett motionsyrkande om att upphäva detaljhandelsmonopolet (s. 21). Utskottet anförde att detaljhandelsmonopolet är ett av de viktigaste inslagen i den svenska alkoholpolitiken och att det inte bör upphävas utan i stället försvaras. Motionen avstyrktes (ej res.).

I budgetpropositionen för 2009 (prop. 2008/09:1, utgiftsområde 9 (s. 87) skriver regeringen att den svenska alkoholmarknaden har genomgått en kraftig förändring sedan Sverige blev medlem i EU och att Systembolaget därigenom har fått utvidgade uppgifter. En central uppgift för Systembolaget kommer fortfarande att vara att uppfylla EG-rättens krav på att detaljhandelsmonopolet ska fungera icke-diskriminerande, dvs. att inköps- och försäljningsvillkor är objektiva och tillämpas likvärdigt på medborgare och produkter i gemenskapen samt att villkoren är transparenta. Systembolagets försäljningsstatistik visar vidare att det finns en stor efterfrågan på lokalt producerade produkter i de lokala systembutikerna. För att kunna bemöta denna efterfrågan beslutade Systembolaget i maj 2008 att en lokal producent, efter ansökan, ska kunna sälja sina produkter i den närmaste systembutiken.

Utskottets ställningstagande

Utskottet, som noterar att Alkohollagsutredningen (dir. 2007:127) bl.a. ser över möjligheterna att tillåta gårdsförsäljning av egenproducerade alkoholdrycker, anser alltså att detaljhandelsmonopolet är ett av de viktigaste inslagen i den svenska alkoholpolitiken och att det därför inte bör upphävas utan i stället försvaras. Motionerna 2007/08:So253 (m), 2007/08:So415 (m) yrkandena 1 och 2, So332 (m) yrkandena 1 och 2, So423 (m), So535 (m) och So537 (m) yrkande 2 avstyrks därför. Utskottet delar vidare de synpunkter som framförs i motionerna 2007/08:U353 (s) yrkande 18 delvis och So470 (mp) yrkande 7. Något tillkännagivande är dock inte nödvändigt då motionerna får anses tillgodosedda genom den politik som förs på området.

Alkoholfrågor i övrigt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om skärpt straff för langning, tillåtande av hembränning för eget bruk samt sänkt åldergräns för inköp på Systembolaget.

Motioner

Langning

I motion Ju379 av Mona Sahlin m.fl. (s) yrkande 76 begärs ett tillkännagivande om strängare straff för langning. Motionärerna anför att ungdomsvåldet har minskat på de platser i landet där polisen har arbetat målmedvetet mot langning av alkohol till unga. Insatserna bör noggrant utvärderas och vid positivt utfall implementeras i hela landet. Enligt motionärerna är storskalig alkohollangning till unga ett område där straffskärpningar kan förväntas ge positiva resultat. Ett yrkande om att skärpa straffen för langning framförs även i motion 2007/08:So402 av Solveig Hellquist (fp) yrkande 9.

Hembränning för eget bruk

I motion 2007/08:So538 av Fredrik Schulte och Karl Sigfrid (m) begärs ett tillkännagivande om att hembränning för eget bruk ska legaliseras. Ett likalydande yrkande framförs i motion So247 av Fredrik Schulte (m).

Åldersgräns för inköp av alkohol

I motion 2007/08:So356 av Mats G Nilsson och Sofia Arkelsten (m) begärs ett tillkännagivande om 18-årsgräns vid köp och införsel av alkohol.

I motion 2007/08:So289 av Eliza Roszkowska Öberg begärs ett tillkännagivande om att sänka åldersgränsen för köp av alkohol i butik till 18 år. Yrkanden av samma innebörd framförs även i motionerna 2007/08:So437 av Christian Holm och Lars Hjalmered (m), 2007/08:So536 av Fredrik Schulte (m), 2007/08:So545 av Oskar Öholm (m), So263 av Fredrik Schulte (m), So274 av Oskar Öholm (m), So288 av Lena Asplund (m) och So537 av Mats G Nilsson (m) yrkande 5.

Gällande rätt m.m.

Enligt 3 kap. 8 § första stycket alkohollagen (1994:1738) får vid detaljhandel med spritdrycker, vin och starköl varor inte säljas eller annars lämnas ut till den som inte har fyllt 20 år. Motsvarande gäller vid detaljhandel med öl och servering av alkoholdrycker i fråga om den som inte har fyllt 18 år.

Enligt 3 kap. 9 § alkohollagen är det förbjudet att som ombud eller på därmed jämförligt sätt anskaffa alkoholdrycker till den som enligt 8 § inte har rätt att få sådan vara utlämnad till sig. Det är också förbjudet att i annat fall än som avses i 4 kap. 2 § andra stycket 1, 2 och 4–7 (som rör införselsituationer) i större omfattning tillhandagå annan med att anskaffa alkoholdrycker.

I 10 kap. 6 § alkohollagen stadgas att den som uppsåtligt eller av oakt-samhet anskaffar, överlämnar eller bjuder på alkoholdrycker i strid med 3 kap. 9 § döms för olovligt anskaffande av alkoholdrycker till böter eller fängelse i högst två år eller, om brottet är grovt, till fängelse i högst fyra år.

Den 1 juli 2005 infördes i alkohollagen (prop. 2004/05:126, bet. 2004/05: SoU22, rskr. 2004/05:277), skärpta straff för vissa brott enligt alkoholla-gens bestämmelser bl.a. beträffande olovlig tillverkning av alkoholdrycker och olovlig försäljning av alkoholdrycker. Med anledning av nämnda pro- position, Åtgärder mot illegal alkoholhantering, väcktes ett motionsyrkande om skärpt straff även för olovligt anskaffande av alkoholdrycker (lang- ning). Utskottet avstyrkte motionen och anförde att det delade regeringens uppfattning att en straffskärpning för olovligt anskaffande av alko- holdrycker för närvarande inte var motiverad. Som skäl för sin uppfattning anförde regeringen i propositionen att brottet olovligt anskaffande av alko- holdrycker dels i praktiken främst tar sikte på langning till ungdomar av alkohol som införskaffats på Systembolaget AB, dels är ett brott som inte ökat i omfattning på grund av den ökade privatinförseln. Brottet bedömdes inte heller kopplat till den organiserade brottsligheten på samma sätt som olovlig tillverkning och olovlig försäljning (res. m, kd, fp, c).

Från Brottsförebyggande rådets tidskrift nr 4 2006 har inhämtats att poli- sen i Kronobergs län, i arbetet med att få bukt med ungdomars alko- holmissbruk, utformat en särskild arbetsmodell kallad Växjömodellen. Arbets sättet, som har bedömts som framgångsrikt går ut på att polisen rea- gerar aktivt vid tecken på missbruk eller oordning där ungdomar är inblandade. Är personen under 18 år beslagtar polisen alkoholen direkt på plats om inte den unge kan ge en trovärdig förklaring till innehavet. Vid samt- liga ingripanden ska polisen omedelbart kontakta den unges föräldrar. En viktig framgångsfaktor i modellen har varit samverkan med flera aktörer som sociala myndigheter, åklagare, skattemyndigheten, föräldrar och ung- domar. Från tidskriften Svensk Polis har inhämtats att modellen fått sprid- ning såväl nationellt som internationellt.

Utskottets ställningstagande

I motionerna Ju379 (s) yrkande 76 och 2007/08:So402 (fp) yrkande 9 efter- frågas strängare straff för langning. Utskottet vill poängtera att bekämpan- det av den illegala alkoholhanteringen är ett av alkoholpolitikens prioriterade delmål. Utskottet har därför förståelse för motionärernas syn- punkter och anser det viktigt att arbetet mot langning av alkohol till ungdomar bedrivs med kraftfulla insatser. Utskottet är dock i dagsläget inte berett att föreslå något tillkännagivande med anledning av motionerna. Motionerna avstyrks därför.

Utskottet är inte heller berett att ställa sig bakom kravet i motionerna 2007/08:So538 (m) och So247 (m) om att hembränning för eget bruk ska legaliseras. Motionerna avstyrks.

I ett flertal motioner föreslås att åldersgränsen för inköp av alkoholhaltiga drycker på Systembolaget ska sänkas från nuvarande 20 år till 18 år. Utskottet anser att den gällande åldersgränsen är väl avvägd och att något initiativ därför inte bör tas med anledning av motionerna 2007/08:So289 (m), 2007/08:So356 (m), 2007/08:So437 (m), 2007/08:So536 (m), 2007/08:So545 (m), So263 (m), So274 (m), So288 (m) och So537 (m) yrkande 5. Motionerna avstyrks.

Översyn av alkohollagen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår med hänvisning till en pågående översyn av alkohollagen motioner om bl.a. gårdsförsäljning av alkoholdrycker, ändringar i alkohollagens serveringsbestämmelser samt ålderskontrollen vid försäljning av folköl.

Jämför särskilda yttrandena 1 (s), 2 (v) och 3 (mp).

Motioner

I motion So464 av Egon Frid och Elina Linna (v) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att alkohollagen bör ses över och göras tydligare. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att hanteringen av alkoholtillstånd bör ses över särskilt. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att ansvaret för tillsynen och beslut om åtgärder vid överträdelse av alkohollagens bestämmelser bör utvärderas och ses över. I yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om att lagstiftningen bör ses över med inriktningen att antalet serveringstillstånd ska minskas. Dessutom begärs i yrkande 5 ett tillkännagivande om att lagstiftningen kring alkoholreklam bör ses över. Slutligen begärs i yrkande 6 ett tillkännagivande om att lagstiftningen bör ses över med inriktningen att minska tillgängligheten genom servering och försäljning av alkohol på serverings- och försäljningsställen.

I motion 2007/08:So231 av Rolf K Nilsson och Eva Bengtsson Skogsberg (m) yrkande 1 efterfrågas en översyn av möjligheterna till gårdsförsäljning av lokalt framställt vin. I yrkande 2 efterfrågas en översyn som syftar till att bevilja Gotland status som försökskommun för framställning av lokalt framställt vin.

I motion 2007/08:So236 av Mats G Nilsson (m) begärs ett tillkännagivande om att gårdsförsäljning av vin bör tillåtas. Även i motionerna 2007/08:So273 av Claes Västerteg och Jan Andersson (c), 2007/08:So309 av Börje Vestlund m.fl. (s), 2007/08:So352 av Per Bill m.fl. (m), 2007/08:So353 av

Per Bill m.fl. (m), 2007/08:So354 av Per Bill m.fl. (m), 2007/08:So372 av Mats Sander (m), 2007/08:So391 av Hans Wallmark m.fl. (m), 2007/08:So461 av Per Bill m.fl. (m), 2007/08:So539 av Tomas Tobé och Patrik Forslund (m), 2007/08:So583 av Anna Tenje (m), So289 av Jan Ericson (m) yrkande 2, So344 av Börje Vestlund m.fl. (s), So441 av Anna König Jerlmyr (m), So455 av Per Bill m.fl. (m), So456 av Per Bill m.fl. (m), So457 av Per Bill m.fl. (m), So458 av Per Bill m.fl. (m), So489 av Johan Linander (c) yrkande 1, So537 av Mats G Nilsson (m) yrkande 3, So585 av Betty Malmberg och Gunnar Axén (m), MJ485 av Cecilia Widegren (m) yrkande 2 och MJ505 av Anna Tenje (m) yrkande 2 framställs yrkanden om att tillåta gårdsförsäljning av vin och andra lokalt framställda alkoholprodukter.

I motion 2007/08:So369 av Maria Plass (m) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om nödvändigheten av att tillåta svenska vinodlare att sälja sitt egenproducerade vin direkt till konsument på vingården. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om nödvändigheten av att tillåta svenska vinodlare att servera sina viner direkt till potentiell konsument genom utskänkningstillstånd specialformulerat för detta ändamål. Likalydande yrkanden framförs av samma motionär i motion So333 yrkandena 1 och 2.

I motion So496 av Margareta Cederfelt och Walburga Habsburg Douglas (m) begärs ett tillkännagivande om vingårdar och gästgiverier. Motionärerna efterfrågar tillåtande av gårdsförsäljning och möjlighet för krögare att servera egenhändigt kryddat brännvin.

I motion So489 av Johan Linander (c) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att förenkla reglerna för svenska vin-, öl- och andra alkoholproducenter. Motionären anför som exempel att druvsort och årtal inte får skrivas ut på flaskans etikett.

I motion 2007/08:Ub498 av Mona Sahlin m.fl. (s) yrkande 20 begärs ett tillkännagivande om tillståndsplikt för folkölsförsäljning. Tillståndet bör enligt motionärerna kunna dras in vid felaktig hantering. Yrkanden om att införa en tillståndsplikt framförs även i motion 2007/08:So558 av Ylva Johansson m.fl. (s) yrkande 12, 2007/08:So406 av Krister Örnfjäder (s), 2007/08:So528 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa och Christina Oskarsson (s) och So575 av Ylva Johansson m.fl. (s) yrkande 17.

I motion 2007/08:So242 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att folkölet bör föras över till Systembolaget till dess att handeln kan presentera en trovärdig lösning för hur ålderskontrollen vid försäljning av folköl ska kunna garanteras.

I motion 2007/08:So386 av Mikael Oscarsson (kd) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att kontrollen vid försäljning av folköl måste förbättras.

I motion So561 av Kent Härstedt m.fl. (s) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om folköl. Enligt motionärerna bör åldersgränsen för inköp av folköl i detaljhandeln höjas från 18 till 20 år. Vidare bör en skärpning av bestämmelsen om att en kommun ska ingripa då butiker inte följt reglerna om försäljning av folköl göras.

I motion 2007/08:So202 av Helena Leander m.fl. (mp) begärs ett tillkännagivande om kommunernas möjligheter att föra en restriktiv alkoholpolitik. Motionärerna anför att det finns all anledning att se över hur den kommunala tillsynen och tillståndsgivningen kan ges de verktyg som krävs för att kunna föra den solidariska och restriktiva alkoholpolitik som riksdagen beslutat om.

I motion 2007/08:So214 av Rolf Gunnarsson (m) begärs ett tillkännagivande om att reglerna för alkoholförsäljning bör ändras. Motionären är kritisk till att alkohol inte får serveras före kl. 11.00. Motionären framför ett likalydande yrkande i motion So202.

I motion 2007/08:So357 av Mats G Nilsson (m) begärs ett tillkännagivande om avskaffande av matkravet vid servering av alkohol. I motion So342 av Tomas Tobé (m) framförs ett yrkande av innebörd att alkohollagens krav på matsservering vid alkoholsservering bör omprövas.

I motion 2007/08:So404 av Oskar Öholm (m) begärs ett tillkännagivande om att alkohollagstiftningen bör reformeras. Motionären anför att den förestående översynen av alkohollagen bl.a. bör omfatta det förlegade kravet på att alkoholsservering alltid måste kombineras med servering av varm mat.

I motion 2007/08:So499 av Christer Nylander m.fl. (fp, m) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att alkohollagen bör moderniseras för att anpassas till lokala traditioner och lokala produkter. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att en lokal referensgrupp behövs för att nå en gemensam tolkning av alkohollagen.

I motion 2007/08:So532 av Jessica Polfjärd (m) begärs ett tillkännagivande om att förändra reglerna för servering av alkohol. Motionären efterfrågar en grundlig översyn av alkohollagen som tar hänsyn till dagens förändrade omständigheter samtidigt som ett mer flexibelt och realistiskt förhållningssätt tillkommer.

I motion So331 av Christian Holm och Oskar Öholm (m) begärs ett tillkännagivande om serveringstillstånd och öppettider på krogen. Motionärerna efterlyser en bättre balans mellan å ena sidan det behov av skydd mot överkonsumtion som alkohollagens serveringsbestämmelser innebär och å andra sidan ett fungerande företagsklimat.

I motion So268 av Betty Malmberg (m) begärs ett tillkännagivande om att 7 kap. 12 § alkohollagen bör skrivas om så att den görs neutral med avseende på fordonsslag. Motionären anser att inte bara fartyg, luftfartyg och

järnvägståg i inrikes trafik bör kunna beviljas serveringstillstånd. Även övriga fordon som används för yrkesmässig trafik för personbefordran, såsom bussar, bör kunna beviljas serveringstillstånd.

I motion So522 av Cecilia Wigström i Göteborg (fp) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att tillståndet för alkoholserving bör förloras om inte all försäljning – inklusive utleasade garderober och entréer – på stället registreras i certifierade kassaregister. Vidare begärs tillkännagivanden om dels att alkohollagen bör förtydligas så att tillståndshavaren får strikt ansvar för all verksamhet i den lokal där det sker alkoholserving (yrkande 3), dels att den som har tillstånd för alkoholserving bör ha strikt ansvar för att även personal i utleasad garderob eller entré antecknas i personalliggaren (yrkande 4). I yrkande 5 begärs ett tillkännagivande om att förbättra den kommunala alkoholtillsynen. Slutligen begärs i yrkande 6 ett tillkännagivande om att fullt ut använda alkohollagens möjligheter att dra in serveringstillståndet för restaurangrörelser där det förekommer svarta betalningar eller brister som inte är bagatellartade i den ekonomiska redovisningen.

I motion So537 av Mats G Nilsson (m) yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om att avskaffa kravet på matserving vid försäljning av alkohol.

I motion So561 av Kent Härstedt m.fl. (s) yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om kommunernas tillsyn. Motionärerna anser att alkohollagen behöver förtydligas och ett antal politiska instrument förstärkas. Vidare behöver kommunerna bli mer restriktiva när det gäller tilldelandet av nya serveringstillstånd. Enligt motionärerna bör dessutom tillsynen över meddelade tillstånd förbättras, åldersgränser efterlevas, ordning och nykterhet upprätthållas samt öppettider på krogen kortas.

Bakgrund

Regeringen har den 6 september 2007 (dir. 2007:127) tillsatt en särskild utredare som ska göra en översyn av alkohollagen (1994:1738). Utgångspunkten för den översyn som ska göras är en restriktiv alkoholpolitik till skydd för folkhälsan.

Utredaren ska bl.a.

- utreda och analysera behovet av förändringar i bestämmelser som framstår som föråldrade och i behov av modernisering;
- förtydliga regler och begrepp i alkohollagen som är otydliga;
- särskilt utreda och analysera behovet av förändringar i alkohollagen i fråga om
  - - detaljhandel med öl,
  - - förbud mot att bjuda underåriga på alkohol,
  - - sanktionssystemets utformning,
  - - tillstånd till serving av spritdrycker, vin och starköl;

- utreda och analysera behovet av reglering när det gäller vissa frågor och företeelser som är knutna till alkoholhantering och som i dag är oreglerade i alkohollagen, som vinmässor och rumsservice;
- utreda vilka konsekvenserna blir av en lagändring som innebär att tillverkare av spritdrycker, vin och starköl tillåts att på den egna gården sälja egenproducerade drycker till konsumenter samt om inga negativa konsekvenser vad gäller restriktiv alkoholpolitik bedöms föreligga och det bedöms vara förenligt med EG-rätten föreslå förslag till reglering; samt
- överväga och lämna förslag på regelförenklningar som kan göras inom ramen för alkohollagen och som syftar till att minska de administrativa kostnaderna för näringsidkare.

Utredaren skulle ursprungligen slutredovisa sitt uppdrag den 30 december 2008 men har genom tilläggsdirektiv (dir. 2008:133) fått förlängd tid till den 28 februari 2009.

Utskottets ställningstagande

I ett stort antal motioner framförs synpunkter som avser frågeställningar som omfattas av direktiven för den översyn av alkohollagen som för närvarande pågår. Uppdraget ska slutredovisas om några månader. Utredningens arbete bör inte föregripas. Motionerna 2007/08:So202 (mp), 2007/08:So214 (m), 2007/08:So231 (m) yrkandena 1 och 2, 2007/08:So236 (m), 2007/08:So242 (v) yrkande 1, 2007/08:So273 (c), 2007/08:So309 (s), 2007/08:So352 (m), 2007/08:So353 (m), 2007/08:So354 (m), 2007/08:So357 (m), 2007/08:So369 (m) yrkandena 1 och 2, 2007/08:So372 (m), 2007/08:So386 (kd) yrkande 1, 2007/08:So391 (m), 2007/08:So404 (m), 2007/08:So406 (s), 2007/08:So461 (m), 2007/08:So499 (fp, m) yrkandena 1 och 2, 2007/08:So528 (s), 2007/08:So532 (m), 2007/08:So539 (m), 2007/08:So558 (s) yrkande 12, 2007/08:So583 (m), 2007/08:Ub498 (s) yrkande 20, So202 (m), So268 (m), So289 (m) yrkande 2, So331 (m), So333 (m) yrkandena 1 och 2, So342 (m), So344 (s), So441 (m), So455 (m), So456 (m), So457 (m), So458 (m), So464 (v) yrkandena 1–6, So489 (c) yrkandena 1 och 2, So496 (m), So522 (fp) yrkandena 1 och 3–6, So537 (m) yrkandena 3 och 4, So561 (s) yrkandena 2 och 4, So575 (s) yrkande 17, So585 (m), MJ485 (m) yrkande 2 och MJ505 (m) yrkande 2 avstyrks därför.

Alkoholfrågor – motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (s, m, fp, kd, v, mp) som tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden, eller som rör förhållanden där beslutanderätten inte ligger hos riksdagen.

Jämför särskilda yttrandena 4 (s), 5 (v) och 6 (mp).

Utskottets ställningstagande

De i bilaga 2 upptagna motionsförslagen, 27 motionsyrkanden, rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden. Detta har gjorts under februari 2007 i betänkande 2006/07: SoU5 Alkoholfrågor. Riksdagen avtog i enlighet med utskottets förslag motionsyrkandena. Utskottet ser ingen anledning att nu göra en annan bedömning. Utskottet avstyrker vidare tre motionsyrkanden, 2007/08: So233 (m), 2007/08:So441 (m) och So290 (m), även de upptagna i bilaga 2, som rör frågor där beslutanderätten inte ligger hos riksdagen.

Särskilda yttranden

1. Översyn av alkohollagen, punkt 7 (s)

Ylva Johansson (s), Christer Engelhardt (s), Lars U Granberg (s), Marina Pettersson (s), Lennart Axelsson (s) och Catharina Bråkenhielm (s) anför:

Vi anser att frågan om folkölsförsäljning i butiker måste lösas. Efterlevnaden av gällande åldersgräns är bristfällig på många håll, vilket innebär att öl säljs till minderåriga. Enligt gällande regler behöver handlarna bara meddela kommunen att man säljer folköl. Vi anser att folkölsförsäljning bör vara tillståndspliktig så att tillståndet kan dras in om regelverket inte följs. Mot bakgrund av Alkohollagsutredningens pågående arbete avstår vi dock från att reservera oss. Vi har emellertid för avsikt att noga följa frågan och förbehåller oss rätten att återkomma.

2. Översyn av alkohollagen, punkt 7 (v)

Elina Linna (v) anför:

Det finns i dag stora problem förknippade med alkohol på serverings- och försäljningsställen. Alkohollagen bör bli tydligare. Problemen gäller bl.a. hanteringen av serveringstillstånd, ansvaret för tillsynen och beslut om åtgärder vid överträdelse av alkohollagens bestämmelser, lagstiftningen kring alkoholreklam och tillgängligheten genom servering och försäljning av alkohol. Vidare anser jag, eftersom ålderskontrollen vid försäljning av folköl inte fungerar, att andra åtgärder måste övervägas. Till dess att handeln kan presentera en trovärdig lösning för hur ålderskontrollen vid försäljning av folköl ska kunna garanteras bör folkölet föras över till Systembolaget. Mot bakgrund av Alkohollagsutredningens pågående arbete avstår jag dock från att reservera mig. Jag har emellertid för avsikt att noga följa frågorna och förbehåller mig rätten att återkomma.

3. Översyn av alkohollagen, punkt 7 (mp)

Gunvor G Ericson (mp) anför:

Jag anser att det finns all anledning att se över hur den kommunala tillsynen och tillståndsgivningen kan ges de verktyg som krävs för att kunna föra den solidariska och restriktiva alkoholpolitik som riksdagen beslutat om. Jag anser vidare att frågan om folkölsförsäljningen i butiker måste lösas. Efterlevnaden av gällande åldersgräns är bristfällig på många håll, vilket innebär att öl säljs till minderåriga. Enligt gällande regler behöver handlarna bara meddela kommunen att man säljer folköl. Jag anser att folkölsförsäljning bör vara tillståndspliktig så att tillståndet kan dras in om

regelverket inte följs. Mot bakgrund av Alkohollagsutredningens pågående arbete avstår jag dock från att reservera mig. Jag har dock för avsikt att noga följa frågorna och förbehåller mig rätten att återkomma.

4. Motioner som bereds förenklat, punkt 8 (s)

Ylva Johansson (s), Christer Engelhardt (s), Lars U Granberg (s), Marina Pettersson (s), Lennart Axelsson (s) och Catharina Bråkenhielm (s) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2. Då det gäller motionsförslagen hänvisar vi till tidigare ställningstaganden av de socialdemokratiska företrädarna i motsvarande frågor i betänkande 2006/07:SoU5. Vi vidhåller de synpunkter som framförts i det sammanhanget men avstår från att i förekommande fall på nytt ge uttryck för avvikande uppfattningar i en reservation.

5. Motioner som bereds förenklat, punkt 8 (v)

Elina Linna (v) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2. Då det gäller motionsförslagen hänvisar jag till tidigare ställningstaganden av Vänsterpartiets företrädare i motsvarande frågor i betänkande 2006/07:SoU5. Jag vidhåller de synpunkter som framförts i det sammanhanget men avstår från att i förekommande fall på nytt ge uttryck för avvikande uppfattningar i en reservation.

6. Motioner som bereds förenklat, punkt 8 (mp)

Gunvor G Ericson (mp) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2. Då det gäller Miljöpartiets två motionsyrkanden i detta avsnitt som rör dels skyldigheten för innehavare av serveringstillstånd att motverka diskriminering, dels införandet av varningstexter på alkoholförpackningar avstår jag från att reservera mig. Jag kommer dock noga att följa frågornas utveckling och förbehåller mig rätten att återkomma.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motion väckt med anledning av proposition 2007/08: 110

2007/08:So20 av Ylva Johansson m.fl. (s):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om insatser mot alkohol och narkotika. i denna del

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007

2007/08:U353 av Kenneth G Forslund m.fl. (s):

18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om institutionella monopol.

2007/08:So202 av Helena Leander m.fl. (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kommunernas möjligheter att föra en restriktiv alkoholpolitik.

2007/08:So214 av Rolf Gunnarsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om reglerna för alkoholförsäljning.

2007/08:So222 av Helena Leander m.fl. (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skärpa alkohollagen för att tydliggöra tillståndshavarnas skyldighet att motverka diskriminering.

2007/08:So231 av Rolf K Nilsson och Eva Bengtson Skogsberg (båda m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn som syftar till att på sikt möjliggöra gårdsförsäljning av lokalt framställt vin i Sverige.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn som syftar till att inom en nära framtid bevilja Gotland status som försökskommun för gårdsförsäljning av lokalt framställt vin.

2007/08:So233 av Sofia Arkelsten och Mats G Nilsson (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att också kyllda drycker ska få säljas på Systembolaget.

2007/08:So236 av Mats G Nilsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillåta gårdsförsäljning av vin.

2007/08:So242 av Lars Ohly m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att folkölen bör föras över till Systembolaget till dess att handeln kan presentera en trovärdig lösning för hur ålderskontrollen vid försäljning av folköl ska kunna garanteras.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör göra gemensam sak med andra länder som delar Sveriges syn på alkoholpolitiken i syfte att få en alkoholpolitik i EU som är mer inriktad på folkhälsa och mindre på näringspolitik.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Systembolaget bör ha sitt alkoholpolitiska uppdrag som huvudsaklig uppgift.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör samla organisationer som t.ex. Statens folkhälsoinstitut, Socialstyrelsen, Systembolaget och nykterhetsorganisationer för ett rådslag i syfte att genomföra en nationell kampanj för minskad totalkonsumtion.

2007/08:So253 av Jan Ericson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att försäljning av öl och vin bör tillåtas i licensierade livsmedelsbutiker.

2007/08:So273 av Claes Västerteg och Jan Andersson (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheterna till gårdsförsäljning av vin och öl.

2007/08:So289 av Eliza Roszkowska Öberg (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att sänka åldersgränsen för inköp av alkohol i butik till 18 år.

2007/08:So309 av Börje Vestlund m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gårdsförsäljning av vin.

2007/08:So316 av Agneta Lundberg och Jan Björkman (båda s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om WHO.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om barn och alkohol.

2007/08:So318 av Kerstin Engle (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ytterligare intensifiera Sveriges arbete inom EU för att få striktare och högre åldersgränser för alkoholin-köp och alkoholkonsumtion.

2007/08:So337 av Lennart Sacrédeus och Kjell Eldensjö (båda kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att under Sveriges EU-ordförandeskap 2009 särskilt lyfta fram alkoholfrågan inom området folkhälsopolitik.

2007/08:So352 av Per Bill m.fl. (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gårdsförsäljning av egenproducerad cider.

2007/08:So353 av Per Bill m.fl. (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gårdsförsäljning av egenproducerat öl.

2007/08:So354 av Per Bill m.fl. (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gårdsförsäljning av egenproducerad starksprit.

2007/08:So356 av Mats G Nilsson och Sofia Arkelsten (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om 18-årsgräns vid köp och införsel av alkohol.

2007/08:So357 av Mats G Nilsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om avskaffande av matkravet vid servering av alkohol.

2007/08:So364 av Eva-Lena Jansson (s):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en kampanj för sänkt alkoholkonsumtion.

2007/08:So369 av Maria Plass (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nödvändigheten av att tillåta svenska vinodlare att sälja sitt egenproducerade vin direkt till konsument på vingården.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nödvändigheten av att tillåta svenska vinodlare att servera sina viner direkt till potentiell konsument genom utskänkningstillstånd specialformulerat för detta ändamål.

2007/08:So371 av Mats Sander m.fl. (m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om information och attitydförändrande åtgärder.

2007/08:So372 av Mats Sander (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att möjliggöra provsmakning och gårdsförsäljning av lokalt producerade alkoholprodukter.

2007/08:So386 av Mikael Oscarsson (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kontrollen av försäljningen av folköl.

2007/08:So391 av Hans Wallmark m.fl. (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fabriks- och gårdsförsäljning av lokalt producerade alkoholhaltiga produkter samt om möjligheterna att göra reklam för den egna näringsverksamheten.

2007/08:So397 av Jörgen Johansson och Staffan Danielsson (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att skyndsamt göra en helhetsbelysning i syfte att se över dagens alkoholpolitik.

2007/08:So402 av Solveig Hellquist (fp):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skärpa straffen för langning och öka polisens möjligheter att spana efter brottslingar som profiterar på att fördärva våra barn.

2007/08:So404 av Oskar Öholm (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en reformering av alkohollagstiftningen.

2007/08:So406 av Krister Örnfjäder (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en tillståndsplikt vid folkölsförsäljning.

2007/08:So415 av Maria Plass (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillåta beställning och frakt av vin direkt från en svensk vingård till konsument.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillåta att vin fraktas direkt från svensk vingård till konsument med posten.

2007/08:So437 av Christian Holm och Lars Hjalmered (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att åldersgränsen för inköp av alkoholhaltiga drycker ska jämsställas med myndighetsåldern.

2007/08:So438 av Christian Holm (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om avskaffandet av Systembolagets monopol.

2007/08:So441 av Betty Malmberg m.fl. (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att mindre bryggerier och vinerier bör ges bättre möjlighet att sälja sina produkter.

2007/08:So453 av Ameer Sachet (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om varningstexter på alkoholdrycker.

2007/08:So455 av Agneta Lundberg och Susanne Eberstein (båda s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av aktiva insatser för att medvetandegöra gravida kvinnor om alkoholens skadeverkningar och därigenom minska antalet alkoholskadade barn.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Socialstyrelsen bör inhämta uppgifter om de gravida kvinnornas alkoholkonsumtion från mödravårdscentrallerna.

2007/08:So461 av Per Bill m.fl. (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gårdsförsäljning av egenproducerat vin.

2007/08:So472 av Henrik von Sydow och Eliza Roszkowska Öberg (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett avskaffat alkoholmonopol.

2007/08:So482 av Mats G Nilsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Systembolagets monopol.

2007/08:So499 av Christer Nylander m.fl. (fp, m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om modernisering av alkohollagen vad avser anpassning till lokala traditioner och lokala produkter.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en nationell referensgrupp för att nå gemensam tolkning av alkohollagen.

2007/08:So501 av Luciano Astudillo och Maryam Yazdanfar (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ändring i alkohollagens bestämmelser så att det blir möjligt att kräva obligatorisk skyltning om medlemskap eller klädkod och kameraövervakning vid entréer samt utbildning av dörrvakter och krogägare.

2007/08:So528 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa och Christina Oskarsson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ändringar i alkohollagen avseende folkölsförsäljning.

2007/08:So532 av Jessica Polfjärd (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förändra reglerna för servering av alkohol.

2007/08:So536 av Fredrik Schulte (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att sänka åldersgränsen för inköp av alkohol från nuvarande 20 år till myndighetsåldern 18 år.

2007/08:So538 av Fredrik Schulte och Karl Sigfrid (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att legalisera hembränning för eget bruk.

2007/08:So539 av Tomas Tobé och Patrik Forslund (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillåta gårdsförsäljning av öl, vin, cider och starksprit.

2007/08:So545 av Oskar Öholm (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en enhetlig myndighetsålder.

2007/08:So557 av Anita Brodén och Christer Winbäck (båda fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att aktivt söka internationella allianser för att gemensamt verka för att i EU minska alkoholkonsumtionen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en riktad informationskampanj till ungdomar.

2007/08:So558 av Ylva Johansson m.fl. (s):

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en restriktiv alkoholpolitik.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillståndsplikt för folkölsförsäljning.

2007/08:So583 av Anna Tenje (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillåta gårdsförsäljning av alkohol.

2007/08:Ub498 av Mona Sahlin m.fl. (s):

20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillståndsplikt för folkölsförsäljning.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2008

2008/09:Ju379 av Mona Sahlin m.fl. (s):

20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ungdomars tillgång till alkohol.
76. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om strängare straff för langning.

2008/09:So202 av Rolf Gunnarsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om reglerna för alkoholförsäljning.

2008/09:So247 av Fredrik Schulte (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om hembränning för eget bruk.

2008/09:So258 av Thomas Strand (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en mer restriktiv alkoholpolitik.

2008/09:So263 av Fredrik Schulte (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att sänka åldersgränsen för inköp av alkohol från nuvarande 20 år till myndighetsåldern 18 år.

2008/09:So268 av Betty Malmberg (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om revidering av alkohollagen.

2008/09:So272 av Agneta Lundberg och Susanne Eberstein (båda s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av aktiva insatser för att medvetandegöra gravida kvinnor om alkoholens skadeverkningar och därigenom minska antalet alkoholskadade barn.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av aktiva insatser för att medvetandegöra männen om alkoholens skadeverkningar och därigenom öka antalet barn som växer upp i en alkoholfri miljö.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Socialstyrelsen bör inhämta uppgifter om de gravida kvinnornas alkoholkonsumtion från mödravårdscentralerna.

2008/09:So274 av Oskar Öholm (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en enhetlig myndighetsålder.

2008/09:So288 av Lena Asplund (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om sänkt åldersgräns till 18 år vid köp på Systembolaget AB.

2008/09:So289 av Jan Ericson (m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regelverket kring gårdsförsäljning av alkohol bör förenklas.

2008/09:So290 av Mats Sander (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökat regionalt inflytande över fördelningen av antalet Systembolagsbutiker.

2008/09:So317 av Anita Brodén och Christer Winbäck (båda fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att aktivt söka internationella allianser för att gemensamt verka för att minska alkoholkonsumtionen i EU.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en riktad informationskampanj till ungdomar.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nödvändigheten av att bryta många ungas alkoholberoende.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fortsatta ansträngningar inom EU för en alkoholrestriktiv politik.

2008/09:So331 av Christian Holm och Oskar Öholm (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om serveringstillstånd och öppettider på krogen.

2008/09:So332 av Maria Plass (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillåta beställning och frakt av vin direkt från en svensk vingård till konsumenten.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillåta att vin fraktas med posten direkt från en svensk vingård till konsumenten.

2008/09:So333 av Maria Plass (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nödvändigheten av att tillåta svenska vinodlare att sälja sitt egenproducerade vin direkt till konsument på vingården.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nödvändigheten av att tillåta svenska vinodlare att servera sina viner direkt till potentiell konsument genom utskänkningstillstånd specialformulerat för detta ändamål.

2008/09:So336 av Eva-Lena Jansson (s):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en kampanj och ett aktivt folkhälsoarbete för sänkt alkoholkonsumtion.

2008/09:So342 av Tomas Tobé (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ändra alkohollagen.

2008/09:So344 av Börje Vestlund m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gårdsförsäljning av vin.

2008/09:So370 av Hillevi Engström (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Systembolaget bör ändra sina regler så att inte yngre medborgare diskrimineras.

2008/09:So395 av Solveig Hellquist (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ett nationellt kunskapscentrum för barn med alkohol- och narkotikarelaterade fosterskador bör skapas.

2008/09:So396 av Solveig Hellquist (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en kartläggning av antalet barn som föds med alkoholskador.

2008/09:So423 av Anna Lilliehöök (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om licens för alkoholförsäljning.

2008/09:So441 av Anna König Jerlmyr (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker.

2008/09:So455 av Per Bill m.fl. (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gårdsförsäljning av egenproducerat vin och fruktvin.

2008/09:So456 av Per Bill m.fl. (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gårdsförsäljning av egenproducerat öl.

2008/09:So457 av Per Bill m.fl. (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gårdsförsäljning av egenproducerad starksprit.

2008/09:So458 av Per Bill m.fl. (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gårdsförsäljning av egenproducerad cider.

2008/09:So464 av Egon Frid och Elina Linna (båda v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alkohollagen bör ses över och göras tydligare.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att hanteringen av alkoholtillstånd bör ses över särskilt.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ansvaret för tillsynen och beslut om åtgärder vid överträdelse av alkohollagens bestämmelser bör utvärderas och ses över.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lagstiftningen bör ses över med inriktningen att antalet serveringstillstånd ska minskas.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lagstiftningen kring alkoholreklam bör ses över.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lagstiftningen bör ses över med inriktningen att minska tillgängligheten genom servering och försäljning av alkohol på serverings- och försäljningsställen.

2008/09:So470 av Jan Lindholm och Gunvor G Ericson (båda mp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kraftfulla insatser för att minska alkoholens skadeverkningar ger större intäkter än kostnader för samhället.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om uppföljning av de totala samhällsekonomiska effekterna av de föreslagna åtgärderna.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Systembolagets framtida roll.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om varningstexter på alkoholförpackningar.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förebyggande arbete.

2008/09:So489 av Johan Linander (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillåta gårdsförsäljning av öl, vin och annan alkohol.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förenkla reglerna för svenska vin-, öl- och andra alkoholproducenter.

2008/09:So496 av Margareta Cederfelt och Walburga Habsburg Douglas (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vingårdar och gästgiverier.

2008/09:So516 av Agneta Lundberg m.fl. (s, v, mp, kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om WHO.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om barn och alkohol.

2008/09:So522 av Cecilia Wigström i Göteborg (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillståndet för alkoholserving bör förlo-
ras om inte all försäljning – inklusive utleasade garderober och
entréer – på stället registreras i certifierade kassaregister.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som
anförs i motionen om att alkohollagen bör förtydligas så att till-
ståndshavaren får strikt ansvar för all verksamhet i den lokal där
det sker alkoholserving.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som
anförs i motionen om att den som har tillstånd för alkoholserving
bör ha strikt ansvar för att även personal i utleasad garderob eller
entré antecknas i personalliggaren.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som
anförs i motionen om att förbättra den kommunala alkoholtillsynen.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som
anförs i motionen om att fullt ut använda alkohollagens möjligheter
att dra in serveringstillståndet för restaurangrörelser där det förekom-
mer svarta betalningar eller brister som inte är bagatellartade i den
ekonomiska redovisningen.

2008/09:So535 av Sofia Arkelsten (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av alkohollagstiftningen för att minska negativa miljöeffekter.

2008/09:So537 av Mats G Nilsson (m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som
anförs i motionen om att licenssystem införs på försäljning av alko-
hol i Sverige.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som
anförs i motionen om att svenska vinproducenter bör tillåtas sälja
sina alkoholhaltiga produkter på gården.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om avskaffandet av krav på matsservering vid försäljning av alkohol.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att åldersgränsen för köp av alkohol bör sänkas till 18 år.

2008/09:So561 av Kent Härstedt m.fl. (s):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om folköl.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kommunernas tillsyn.

2008/09:So569 av Désirée Pethrus Engström (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att information om alkoholens skadeverkningar bör öka i samhället.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom EU bör fortsätta verka för en restriktiv lagstiftning vad gäller alkoholkonsumtionen i EU:s länder.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om särskilda insatser på kvinnomottagningar samt på barn- och ungdomsmottagningar för att förebygga alkoholmissbruk.

2008/09:So571 av Mikael Oscarsson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett nationellt kunskapscentrum för alkohol- och narkotikarelaterade fosterskador.

2008/09:So575 av Ylva Johansson m.fl. (s):

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en restriktiv alkoholpolitik.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillståndsplikt för folkölsförsäljning.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en nationell handlingsplan för minskat alkoholbruk bland ungdomar.

2008/09:So579 av Lennart Sacrédeus (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om familjens betydelse för att skydda barn från alkohol.

2008/09:So585 av Betty Malmberg och Gunnar Axén (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att underlätta för lokala producenter av alkoholvaror att få avsalu för sina produkter.

2008/09:MJ485 av Cecilia Widegren (m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över regelverket för att förenkla och bredda gårdsförsäljning av vin och öl.

2008/09:MJ505 av Anna Tenje (m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillåta gårdsförsäljning av alkohol.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 8

Motion	Motionärer	Yrkanden
8. Motioner som bereds förenklad		
2007/08:So222	Helena Leander m.fl. (mp)	
2007/08:So233	Sofia Arkelsten och Mats G Nilsson (båda m)	
2007/08:So242	Lars Ohly m.fl. (v)	3, 7 och 8
2007/08:So316	Agneta Lundberg och Jan Björkman (båda s)	1 och 2
2007/08:So318	Kerstin Engle (s)	1
2007/08:So371	Mats Sander m.fl. (m)	2
2007/08:So438	Christian Holm (m)	
2007/08:So441	Betty Malmberg m.fl. (m)	
2007/08:So453	Ameer Sachet (s)	
2007/08:So455	Agneta Lundberg och Susanne Eberstein (båda s)	1 och 2
2007/08:So472	Henrik von Sydow och Eliza Roszkowska Öberg (båda m)	
2007/08:So482	Mats G Nilsson (m)	
2007/08:So501	Luciano Astudillo och Maryam Yazdanfar (båda s)	
2007/08:So557	Anita Brodén och Christer Winbäck (båda fp)	2 och 5
2008/09:So272	Agneta Lundberg och Susanne Eberstein (båda s)	1 och 3
2008/09:So290	Mats Sander (m)	
2008/09:So317	Anita Brodén och Christer Winbäck (båda fp)	2, 5 och 7
2008/09:So370	Hillevi Engström (m)	
2008/09:So470	Jan Lindholm och Gunvor G Ericson (båda mp)	8
2008/09:So516	Agneta Lundberg m.fl. (s, v, mp, kd)	1 och 2
2008/09:So569	Désirée Pethrus Engström (kd)	3